

Stanovisko ČMKBK k nepravdivým a zavádějícím informacím odvysílaným v lednu 2015 v pořadu Reportéři ČT

Českomoravská komoditní burza Kladno zaznamenala odvysílání pořadu Reportéři ČT, jehož obsahem byla kritika jejího energetického trhu.

Celou reportáží se prolíná zjevná manipulace s fakty s uváděním nepravdivých informací a zatajováním objektivních skutečností, které nelze hodnotit pouze jako neprofesionální, ale zjevně jako účelové, s cílem ve prospěch konkrétních podnikatelských subjektů poškodit ČMKBK. Českomoravská komoditní burza Kladno se důrazně ohrazuje proti všem nepravdivým a zavádějícím informacím, odvysílaným v lednovém pořadu Reportéři ČT a s cílem očistit své dlouhodobě budované dobré jméno vydává toto stanovisko.

Reportér pořadu uvedl, že burza „sídí v budově kina na kladenském sídlišti“.

Tato informace není pravdivá.

Burza sídlí ve standardním multifunkčním objektu, ve kterém jsou také umístěny obchody, restaurace, kino, společenské a sportovní prostory, spořitelna, pojišťovna a další administrativní prostory. Celý objekt je situován na náměstí, které je společenským, kulturním a obchodním centrem města, v těsném sousedství burzy sídlí také fakulta Českého vysokého učení technického a další vysoké školy, městská knihovna, hotel Kladno a další významné objekty a instituce. ČMKBK nesdílí názor, že pro plnou funkčnost burzy je nutné, aby česká komoditní burza sídlila v burzovním paláci ve stylu amerického Manhattanu, jak je v reportáži naznačováno.

Srovnání české komoditní burzy s burzou na americkém Manhattanu je podle ČMKBK účelové, až bulvární a má být zřejmě kontrastní s výrokem reportéra, že „přes burzu ročně protékají miliardy z kapes nás všech“.

Tato informace také není pravdivá, burzou žádné peníze neprotékají.

Účelovost tohoto tvrzení nelze podle názoru ČMKBK omluvit ani tzv. novinářskou zkratkou, že tím měl reportér na mysli: pokud se na burze obchoduje v miliardových objemech, pak jí miliardy „protékají“.

Reportér pořadu uvedl, že „burza je tajemná a omezuje konkurenční prostředí“, resp., že „burza je soukromá a příliš mnoho informací o své činnosti nesdílí“.

Tato informace je znovu nepravdivá, v části týkající se hodnocení konkurenčního prostředí až absurdní, protože situace je zcela opačná.

Burza je sice soukromoprávním subjektem, ale není soukromá, protože jejími členy nejsou jen soukromé subjekty. Speciální zákon o komoditních burzách, podle kterého je burza zřízena, navíc striktně aplikuje na burzu veřejnoprávní prvky, tedy dozor státu nad všemi procesy, které na komoditní burze probíhají.

Co se týká sdělování informací, tak lze sice obtížně kvantifikovat pojem „příliš mnoho“, ale ČMKBK přesně plní všechny povinnosti uveřejňování informací, které jí ukládají zákonné normy, a to jak prostřednictvím sbírky listin obchodního rejstříku, svých webových stránek, tak prostřednictvím vydávaných výročních zpráv.

ČMKBK naopak nad rámec zákonných povinností o své činnosti rozsáhle informuje organizováním seminářů, prezentací, vydáváním vlastních tiskových zpráv atd.

ČMKBK ale nemohla a nemůže splnit z principiálních důvodů požadavek reportéra na uveřejňování jednotlivých obchodů a údajů o jednotlivých odběratelích a dodavatelích, protože tento postup by nebyl v souladu s legislativou, ale ani s elementárními burzovními principy. Obchodování na burzovním trhu je z principiálních důvodů anonymní a jednotlivé obchody a jejich účastníky burzy na celém světě neuveřejňují. Pokud ale na komoditní burze uzavře obchod veřejný zadavatel, uveřejňuje v souladu se zákonem o veřejných zakázkách požadované údaje v systému pro veřejné za-

kázky, resp. ve svém profilu zadavatele, stejně jako je tomu u jiného typu plnění veřejné zakázky. Požadavek reportéra a tvrzení o netransparentnosti proto není jen nesmyslné, ale také z hlediska seriózního zpravodajství neobjektivní a manipulativní. Přitom požadované uveřejnění konkrétních dodavatelů by pro ČMKBK bylo marketingově velmi pozitivní, na jejím trhu jsou přítomni všichni relevantní dodavatelé energií.

Anonymita burzovních obchodů a tedy i neuveřejňování jejich účastníků má ale jako burzovní princip svůj hluboký smysl. Zabraňuje případným kartelovým dohodám a podporuje tím kvalitu konkurenčního prostředí, které je na plně funkční komoditní burze, kterou ČMKBK je, potom optimální. V části týkající se hodnocení konkurenčního prostředí jsou výroky reportéra nejen nepravdivé, ale ve svém důsledku až absurdní. Situace je totiž zcela opačná. ČMKBK burzovní trh s dodávkou energií pro konečné odběratele v roce 2009 otevřela a vytvořila tím v České republice optimální tržní prostředí pro střet nabídky a poptávky v tomto komoditním segmentu. Přestože reportéra pořadu zajímal jen segment účastníků obchodování, kteří jsou veřejnými zadavateli, tak zcela ignoroval fakt, že dodavatelů účastnících se obchodování energií na ČMKBK je až násobně více, než je účast dodavatelů ve výběrových řízeních (elektronických aukcích). Zatímco ČMKBK registrovala v závěru roku 2014 celkem 14 dodavatelů, tak v elektronických aukcích se standardně účastní cca 2 až 6 dodavatelů a jen málokdy více. ČMKBK soutěžní prostředí tedy nejen neomezuje, ale naopak je systematicky podporuje a rozvíjí.

Zcela zavádějící a prokazatelně nepravdivé je další tvrzení reportéra, že „*na burzu si zatím nikdo neposvítí*“, které spolu s konstatováním, že „*burza je soukromá*“ má zřejmě vytvořit iluzi, že „*burza sama zcela svévole a bez dozoru rozhoduje, komu obchodování povolí a koho do soutěže nepustí*“.

Toto tvrzení reportéra je v přímém rozporu s vyjádřením zástupce státního dozoru v odvyklé reportáži.

Jeví se jako skoro absurdní, že reportér pořadu dále spekuluje, zda „*existují nějaká oficiální kritéria*“ pro přístup k obchodování a navozuje představu, že podmínky jsou nějak „*tajeny*“ nebo že jsou v nich nějaké „*nesrovnalosti*“ a dokonce tvrdí, že „*my už v této chvíli víme, že na burze obchodují firmy, které kritéria nesplňují*“.

Výrok reportéra pořadu doplňuje tvrzení ředitele firmy Amper Market, že „*jaké podmínky, to jsme se nikdy nedozvěděli, přestože to je, co nás zajímalo od začátku*“.

Společnost Amper Market, a.s. požádala ČMKBK o podmínky pro udělení dodavatelské vstupenky (elektrina) poprvé na jednání na ČMKBK dne 27. 11. 2014, dne 1. 12. 2014 podmínky e-mailem obdržela a po doplnění žádosti dne 15. 12. 2014 je potom obdržela dne 22. 12. 2014 zcela kompletní, včetně podmínek pro komoditu plyn. Společnost Amper Market, a.s., stejně jako žádný jiný dodavatel energií, si ani u burzovní komory, ani u státních dozorových orgánů nikdy nestěžoval na absenci informací o podmínkách pro udělení vstupenky, ani na podmínky samotné. ČMKBK také společnost Amper Market, a.s. upozornila, a to jak dopisem ze dne 10. listopadu 2014, tak přímo na jednání, že partnerem pro jednání a pro případné uzavření smlouvy o přístupu na burzovní trh není sama burza, ale jsou jimi dohodci, tedy zprostředkovatelé burzovních obchodů.

Tvrzení zástupce společnosti Amper Market, a.s. v pořadu jsou tedy prokazatelně zcela zavádějící, resp. nepravdivá.

Další spekulace reportéra, resp. v pořadu vystupujícího právníka k podobě zaslanych podmínek „*na první pohled příliš nebudí dojem oficiálního dokumentu*“, resp. „*je to v podstatě takový syrový e-mail*“, je znovu manipulací s divákem. Reportér pořadu požádal o předání podmínek pro přístup na energetický trh přímo při natáčení na ČMKBK, ale odmítl čekat na předání oficiálního dokumentu po skončení natáčení. Reportér si poté vyžádal vysvětlení ke konkrétní společnosti e-mailem, odpověď dostal e-mailem, žádnou oficializaci si od burzy nevyžádal, zřejmě aby se následně v reportáži mohl podívat, že je to „*syrový e-mail*“.

ČMKBK zajišťuje zdravé, konkurenční a bezpečné burzovní prostředí v souladu s §12, odst. (2), písm. e) zákona o komoditních burzách mj. stanovením podmínek pro vydání vstupenek na burzovní shromáždění natolik kvalitně a obezřetně, že všechny kontrakty uzavřené na ČMKBK během 5 let fungování tohoto energetického trhu (cca 23 tisíce kontraktů) byly bez problémů vypořádány (dodávkou a platbou). To je naprosto podstatný aspekt, protože pro účastníky burzovních obchodů, ale i pro burzu je zcela zásadní, zda je na burze uzavřený obchod splněn. Pokud by např. dodavatel energie zkrachoval, způsobí to odběrateli řadu problémů, jedná se např. o riziko zvýšení ceny vlivem ceny dodávky poslední instance, riziko ztráty zaplacených záloh, dodatečné náklady na výběr nového dodavatele atd.

Proto musí být činnost burzy v této oblasti velmi profesionální a zodpovědná.

Burza nemůže podléhat jakýmkoliv nezodpovědným přáním, lobbistickým či politickým tlakům. Burza také ve shodě s běžnými principy uveřejňování informací umísťuje na svůj web údaje, které jsou zdrojem informací pro široký okruh uživatelů. Podmínky pro udělení dodavatelské vstupenky na Energetickou burzu mezi takové informace nepatří, protože mezi potenciální zájemce v tomto případě lze napočítat maximálně několik subjektů a kritika je v tomto případě zcela účelová.

Tvrzení reportéra pořadu, že „podmínky jsme důkladně prozkoumali a brzy našli nesrovnalosti“, resp. „že na burze obchodují firmy, které kritéria nespĺňují“ (konkrétně je v pořadu uvedena firma Pragoplyn, a.s.) jsou znovu prokazatelně zcela nepravdivá.

Společnost Pragoplyn, a.s. (dříve dceřiná společnost Pražské plynárenské, a.s., po fúzi nyní její součástí) ustanovení podmínek pro udělení dodavatelské vstupenky na energetický trh ČMKBK vždy splňovala. V segmentu dodávek zemního plynu dodávala tato společnost dlouhá léta konečným zákazníkům daleko větší objem než požadovaných 500 GWh ročně.

Pro segment dodávek elektřiny splňovala tato společnost následující ustanovení podmínek pro udělení dodavatelské vstupenky na energetický trh ČMKBK:

Dodavatel, evidovaný v RC burzy s právem obchodovat s plynem, může být na základě své žádosti evidován v RC burzy (může mu být udělena vstupenka) také s právem obchodovat s elektřinou, přičemž nemusí dokládat čestným prohlášením dodávku elektřiny oprávněným zákazníkům ve výši stanovené burzou, ale bude pouze dokládat čestným prohlášením, že dodává elektřinu oprávněným zákazníkům (vyjma oprávněných zákazníků kategorie domácnost) po dobu minimálně jednoho kalendářního roku.

Přestože ČMKBK reportéra o jeho omylu dne 12. prosince 2014 informovala a reportér vysvětlení potvrdil, přesto v pořadu toto prokazatelně nepravdivé tvrzení uvedl a dokonce je stupňoval výrokem „tím ale výčet netransparentností spojených s fungováním ČMKBK nekončí“.

V další části pořadu se reportér snažil vyvolat dojem, že jsou dohodci ČMKBK propojeni a nesoutěží o zákazníky svých klientů těmito úvahami: „měli by o tyto zakázky dohodci mezi sebou soutěžit?“, „je žádoucí, aby mezi těmito dohodci byla konkurence?“ a „já se domnívám, že situace, kdy tam mají být umístovány veřejné prostředky, tak by tam být měla“, což je doplněno výrokem tajemníka města Semily Miloše Sladkého „... tři dohodci. Obeslal jsem je mailem a ozval se mi jeden jediný. Dokonce na ty dva, které se mi neozvali, jsem i telefonicky volal, u jedné, teď vám to neřeknu, která to je, ale jedna mi absolutně ani telefon nezvedla, a u druhé ta odpověď byla taková nic neříkající“.

ČMKBK tuto záležitost prošetřila a musí konstatovat, že tvrzení pana Miloše Sladkého je prokazatelně nejenom zcela nepravdivé, ale skutečnost je přesně opačná.

Podle písemné dokumentace probíhala v inkriminované době intenzivní komunikace na téma nákup plynu mezi tajemníkem Sladkým, dohodci a úsekem burzovních obchodů ČMKBK, kde mj. tajemník Sladký adresoval na ČMKBK e-mail, cit.: „dva ze tří dohodců na ČMKBK mi doporučili, abychom udělali výběrové řízení, výzvu, poptávku na služby dohodce – nákup plynu. Do dnešního dne jsem obdržel návrh smlouvy s cenovou nabídkou pouze od jednoho dohodce. Zbývají dva jsou zdrženliví... Očekávají výzvu, výběrové řízení“.

U nákupu elektřiny tajemník Sladký cíleně zcela ignoroval všechny dohodce ČMKBK a na základě výjimky uzavřel smlouvu s jediným dohodcem tehdy čerstvě licencované, tzv. Komoditní burzy Praha, společností eCENTRE, a.s., poté uzavřel na této burze první obchod s elektřinou v její historii a velmi aktivně se angažoval v následující mediální kampani této burzy a společnosti eCENTRE, a.s.

ČMKBK si uvědomuje, že stěžovatelem v reportáži je společnost Amper Market, a.s., která se stala dodavatelem elektřiny pro město Semily uzavřením smlouvy prostřednictvím společnosti eCENTRE, a.s., vystupující jako jediný dohodce na tzv. Komoditní burze Praha. ČMKBK si je vědoma i všech dalších okolností spolupráce společnosti eCENTRE, a.s. s městem Semily od roku 2010, stejně tak i toho, že tato společnost je zřejmě podstatným beneficentem při poškození dobrého jména Českomoravské komoditní burzy Kladno.

K výroku reportéra, že v dohodcovských firmách figurují titíž lidé, ČMKBK konstatuje, že zákon o komoditních burzách přímo požaduje, aby členové burzy, a tedy i dohodci, nebyli propojenými osobami, což je předmětem kontroly jak burzovních, tak státních dozorových orgánů a tvrzení reportéra pořadu v této záležitosti jsou tedy znovu prokazatelně nepravdivá a zavádějící.

S ohledem na tato fakta a **další tvrzení reportéra** pořadu „*příliš vysoké náklady na dohodce a burzovní poplatky ... přitom v prostředí bez konkurence nemá co tlačit dolů*“, které **je znovu prokazatelně nepravdivé**, je míra neobjektivity a manipulace s fakty až neuvěřitelná. **Skutečnost je totiž znovu přesně opačná.**

Dohodci ČMKBK se účastní ročně několika desítek až stovek výběrových řízení, v oblasti služeb dohodců panuje standardní konkurenční prostředí a vzhledem k tomu ceny služeb dohodců stále meziročně klesají nebo dosahují natolik nízké úrovně, že už prakticky nemohou být nižší a účastníci obchodování si ponechávají vybraného dohodce nastálo.

Dochází také ke snižování nákladů na burzovní poplatky, které se odvíjejí od finanční hodnoty obchodu, a proto průběžně klesají, např. průměrný pokles poplatků (Kč za MWh) byl mezi roky 2014 a 2012 celkem 15%.

Skutečnost je tedy oproti informacím uvedeným v reportáži zcela jiná. ČMKBK podléhá zákonu o komoditních burzách a tedy i státnímu dozoru. Ingerence státu je v této oblasti realizována už činností zástupců státu ve statutárním orgánu burzy – burzovní komoře (jedna třetina všech členů je jmenována státem), která po zpracování odbornými útvary burzy stanovuje všechna pravidla a podmínky obchodování. Mezi ně samozřejmě patří také podmínky pro udělování vstupenek na jednotlivé trhy. O všech rozhodnutích burzovní komory jsou ihned informovány orgány státního dozoru.

Českomoravská komoditní burza Kladno kromě standardního průběžného dozoru úspěšně absolvovala v průběhu roku 2013 několikaměsíční hloubkové kontroly, realizované oběma dozorovými ministerstvy s tímto konkrétním závěrem:

Českomoravská komoditní burza Kladno plní činnosti komoditní burzy v rozsahu státního povolení vč. dalších zákonných požadavků, tj. má organizační, personální, finanční a materiální předpoklady pro provozování burzy a řádně a průběžně organizuje burzovní obchody v rozsahu státního povolení.

Pokud by burza porušovala své zákonné povinnosti, tak dozorové orgány nepochybně zasáhnou. Tak tomu nakonec i bylo v případě v pořadí zmíněných komoditních burz, které svou činnost vyko-

návaly dle rozhodnutí správních orgánů nezákonně. Texty rozhodnutí o odnětí státního povolení jsou veřejně dostupné, stejně jako rozsudek soudu v této věci.

V závěru pořadu se reportér ještě snaží zpochybnit pozitivní výsledky, kterých na energetickém trhu ČMKBK dosahují tisíce jeho účastníků, kdy nejenže nedal žádný prostor pro jejich vyjádření, ale dokonce účelově odstříhl pozitivní část výroku v reportáži vystupujícího zástupce kraje o cenách na ČMKBK, která evidentně nezapadala do koncepce reportáže. Hodnocení úspor veřejných prostředků realizovaných veřejnými zadavateli na ČMKBK nenechal posoudit žádným objektivním expertem, ale nechal je paradoxně hodnotit tendenčně stěžovatelem, tedy ředitelem dosud málo známé a na trhu nedlouho působící společnosti s utajovanými vlastníky Amper Market, a.s., který všechny úspory veřejných zadavatelů bagatelizoval a přisoudil je prostě a jednoduše klesajícímu trhu s elektřinou.

Názor experta na tuto problematiku by byl ale jiný, poněkud sofistikovanější a zejména objektivní.

Klesající trend ceny elektřiny na úspory veřejných zadavatelů samozřejmě vliv má, vývoj posledních 5 let u plynu ale nebyl ani zdaleka tak jednoznačný. Nelze také například pomíjet ani pro odběratele negativní vliv loňské měnové intervence na cenu energetických komodit v českých korunách. Dalšími dvěma, a to zcela zásadními vlivy jsou ale také centralizace poptávky a samozřejmě také burzovní systém nákupu, který kromě eliminace konkrétních rizik umožňuje při dostatečně velké koncentraci poptávky a nabídky, ke kterému na energetickém trhu Českomoravské komoditní burzy Kladno dochází, generování objektivně tržních cen na trhu.

ČMKBK se podařilo během pěti let činnosti na energetický trh soustředit nabídku a poptávku do té míry, že dnes tvoří centrální tržní místo, kde odběratelé ve standardizovaném prostředí poptávají energie a dodavatelé jim je ve tvrdě konkurenčním prostředí prodávají. Právě soustředění poptávky a nabídky na jedno místo vede k nejlepšímu soutěžnímu prostředí, kde je dosahována optimální tržní cena. Hovořit v případě burzy o monopolu je, nejen teoreticky, nesmyslné. Burzovní trh musí být bezpečný, aby nehrozilo nestandardní ukončování kontraktů, resp. finanční ztráty účastníků trhu kvůli ukončení činnosti (krachům), ale musí být také velmi tvrdě konkurenční. ČMKBK musí také ve srovnání s jinými obchodními nástroji nabízet trhu prostředí, které je pro účastníky trhu přínosné (výhodnější, bezpečnější, transparentnější, levnější atd.).

Reportér pořadu zřejmě obdržel externí podnět s příslibem určité senzace ve stylu „točí se tam miliardy a je tam monopol“. Přitom si bohužel neproověřil své zdroje, jinak by musel zjistit, že se jedná o cílevědomý útok, jehož cílem je poškození 20 let budovaného dobrého jména Českomoravské komoditní burzy Kladno.

Svědčí o tom znovu tendenční výrok o odebraných povoleních některým komoditním burzám s tím, že je dodnes řeší soudy, a že díky tomuto zásahu získala ČMKBK monopolní postavení.

Pro celkové pochopení kontextu odvyřilá reportáže je třeba zdůraznit, že např. Komoditní burze Praha bylo dozorovými orgány odebráno počátkem roku 2014 státní povolení z důvodu závažných porušování zákona a dne 25. června 2014 potvrdil Městský soud v Praze rozhodnutí o odejmutí rozsudkem č. j. 10A 37/2014-116 se závěrem, cit.: *„Jde přitom o nedostatky zcela zásadní, které zpochybňují důvěryhodnost žalobce jako komoditní burzy vůbec a skutečně zavdávají důvod k pochybnostem, zda skutečným účelem alespoň podstatné části obchodů uzavíraných na Komoditní burze Praha není za pomoci institutu obchodování na komoditní burze obcházet jiné právní předpisy, např. zákon o veřejných zakázkách“.*

ČMKBK nepovažuje odvyřilanou reportáž za motivovanou snahu o zlepšování soutěžního prostředí v České republice, ale pouze za mediální nátlak v zájmu konkrétních podnikatelských subjektů.

Reportáž je podle názoru ČMKBK v rozporu se zásadami, kterými by se měl pořad řídit. Důsledkem uvedení nepravdivých, neobjektivních a tendenčních informací byl poškozen úspěšný, dlouhodobě osvědčený a zejména celospolečensky prospěšný burzovní trh.

Činnost takové instituce, jako je komoditní burza, má hodnotit trh a jeho účastníci. A tady je hodnocení Českomoravské komoditní burzy Kladno jednoznačně pozitivní.

ČMKBK bude proto požadovat v této záležitosti omluvu, zváží stížnost adresovanou na Radu pro rozhlasové a televizní vysílání a požádá s cílem očištění svého dobrého jména o přezkum a kontrolu všech v reportáži uvedených tvrzení státní dozorové orgány.

Závěrem burza zdůrazňuje, že je založena jako v principu nezisková organizace s cílem organizování veřejných burzovních trhů, musí být ze svého principu zcela apolitická, nezávislá a nestranná. Standardně a v souladu se zákonem fungující komoditní burza nemůže podléhat jakýmkoliv atakům jednotlivých podnikatelských subjektů a udělovat výjimky z burzovních pravidel a uzancí, burza nemůže podléhat ani politickým nebo mediálním tlakům.

V Kladně dne 30. ledna 2015